

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS VA'ESCHANAN • MAAMAR 1

ואתחנן אל ה' וגו' אתה החילות וגו'

“And I pleaded with
Havayah ... You have begun”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/vaeschanan/1/

1 ואתחנן אל ה' וגוי אתה החילות וגוי. להבין מהו החילות וכי לא היה הרבה נסים כגון

“And I pleaded with Havayah,” etc., “You have begun,” etc. [We need] to understand what “You have begun” means. Were there not many miracles, such as

קריעת ים סוף ויצ"מ [ויציאת מצרים] ומ"ת [ומתן תורה] ומלחמת עמלק וכיוצא בהם ואיך שייך לקרות כל זה התחלה בלבד. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נבה"ע [נברא העולם] הי' [היה] הוא ושמו בלבד.

the splitting of the Sea of Reeds, the Exodus from Egypt, the Giving of the Torah, the war with Amalek and the like? How, then, can all this be called only a beginning? Now, our Sages, of blessed memory, said: before the world was created, there was He and His Name alone.

2 ולכאורה אינו מובן איך שייך קודם בריאת העולמות להיות בחי' שם להקב"ה ומי קראו בשמו.

On the face of it, this is not understood: how can there be, before the creation of the worlds, the aspect of a name for the Holy One, blessed be He? And who called Him by His name?

אך הענין דהנה איתא בזוה"ק [בזוהר הקדוש] דתכלית בריאת האדם בגין לאשתמודע ליי וביאור הדברים כי הנה ירידות והשתלשלות המדרגות בצמצומים רבים היא צורך עליה

But the explanation is this. It is stated in the holy Zohar that the purpose of the creation of man is “so that He be known.” The explanation of these words: the descents and the chain of descending levels (hishtalshelus), through many contractions (tzimtzumim), are for the sake of an ascent,

כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ולזה ברא אלקים את האדם על הארץ כי להיות עוה"ז הוא עולם השפל והחשך עב כפול ומכופל

in order to transform darkness into light. And for this G-d created man upon the earth. For since this world is the lowly world, and the darkness is thick, doubled and redoubled,

וצריך להרבות בנרות להאיר את החשך ע"כ ברא אלקים את האדם שהוא בחי' האור והנר כמ"ש נר הוי' נשמת אדם שהוא נר המאיר הארת שם הוי' בבחי' גילוי להאיר את העוה"ז ולאהפכא חשוכא לנהורא.

and one must multiply lamps to illuminate the darkness, therefore G-d created man, who is the aspect of the light and the lamp, as it is written, “The lamp of Havayah is the soul of man”: it is a lamp that shines the radiance of the Name Havayah in a revealed manner, to illuminate this world and to transform darkness into light.

3 וע"ז נאמר והיה ברכה. ברכה בקרב הארץ וכתוב כי הם זרע ברכ ה' שהוא לשון המשכה כמו המברך והמרכיב כו'

Of this it is said, "And you shall be a blessing," "a blessing in the midst of the earth." And it is written, "For they are the seed that Havayah has blessed"; ["blessed"] is a term for drawing down, as in "one who layers [a vine] and one who grafts," etc.,

בכדי להיות ברוך ה' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלייא להיות הוי' בבחינת גילוי והממשיכים גילוי זה הם ישראל שהם זרע ברכ ה' ונר ה' נשמת אדם ריבוא נשמות

so that there be "Blessed is Havayah from world to world": from the hidden world to the revealed world, that Havayah be in a state of revelation. And those who draw down this revelation are Israel, who are "the seed that Havayah has blessed" and "the lamp of Havayah, the soul of man": myriads of souls,

שהם כמה ריבוא נרות שלפי ריבוי החשך ועיני הכפול ומכופל כך צל ריבוי הנרות בנשמות וגילוי זה הוא שיהיה התפעלות בלב האדם מקרב איש ולב עמוק לצאת הנפש מנרתקה ולהיות כלתה נפשי לה'.

which are so many myriads of lamps. For according to the abundance of the darkness and its thickness, doubled and redoubled, so must be the abundance of lamps in the souls. And this revelation is that there be an arousal in a person's heart, from "the inward part of man, and a deep heart," for the soul to go out of its sheath, and to be [in the state of] "my soul pines away" for Havayah.

(ועמ"ש בד"ה רני ושמחי הראשון בענין נר הוי' נשמת אדם שנשמת אדם הוא בחי' נשימה ברצוא ושוב אז הוא בחי' נר להאיר ולהמשיך גילוי שם הוי' כו')

(See what is written in the first discourse beginning "Sing and rejoice," on the subject of "The lamp of Havayah is the soul of man": that [when] the soul (neshamah) of man is the aspect of breath (neshimah), in "running and returning," then it is the aspect of a lamp, to illuminate and to draw down the revelation of the Name Havayah, etc.)

ולא די בהתבוננות במחשבתו בלבד שהוא ית' ממלא כ"ע [כל עלמין] וסוכ"ע ולית אתר פנוי מיניה שאין זה בחי' גילוי

And it is not enough to contemplate in one's thought alone that He, blessed be He, fills all worlds (memalei kol almin) and encompasses all worlds (sovev kol almin), and that "there is no place empty of Him"; for this is not the level of revelation,

אלא הוא בחי' עלמא דאתכסייא שהוא בבחי' העלם שאינו מתפשט ומאיר אל תוך נקודת לבבו

but rather the level of the hidden world, which is in a state of concealment, which does not spread out and shine into the point of his heart;

אלא הוא רק בבחי' מקיף מלמעלה כנודע ממארז"ל [ממאמר רבותינו זכרונם לברכה] גנבא אפום מחתרתא כו' שאין נוגע אל עצמיות ומהות הנפש ממש להיות לאחדים ממש אלא הוא

rather, it is only in the mode of a makif, encompassing from above, as is known from the saying of our Sages, of blessed memory, "The thief at the mouth of the tunnel," etc. For it does not touch the actual essence and being of the soul, so as to become truly one; rather, it is

כמו דבר נפרד ועומד מלמעלה משא"כ בחי' גילוי הוא להיות נוגע אל עצמיות הנפש ממש כאשר ישים אל לבו איך שהוא ית' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו'.

like something separate, standing above. Whereas the level of revelation means that it touches the actual essence of the soul, when he takes to heart how He, blessed be He, fills all worlds and encompasses all worlds, etc.

ואי לזאת לא תוכל הנפש שאת מהכיל התלבשותה בגוף הגשמי כחשך תאות העולם רק רוחו ונשמתו אליו יאסוף ותתאחד הנפש במקורה

And because of this, the soul cannot bear to endure its being clothed in the physical body, in the darkness of worldly desire; rather, "he would gather his spirit and his soul to Him," and the soul would become united with its source.

(וזהו ענין בגין לאשתמודע ל"י שהדעת הוא הכרה והרגשה ממש וכמ"ש לקמן ע"פ וידעת היום ועמ"ש בפ' חקת ע"פ ויקחו אליך ובפ' ואלה המשפטים כו') ועל דרך זה תיקנו קודם פסוקי דזמרה לומר ברוך שאמר והיה העולם.

(And this is the meaning of "so that He be known": for Daas (knowledge) is actual recognition and feeling, as is explained below on the verse "And you shall know this day"; and see what is written in Parshas Chukas on the verse "that they bring to you," and in Parshas "And these are the laws," etc.) In the same vein, [the Sages] instituted saying "Blessed is He who spoke and the world came into being" before the Verses of Praise (Pesukei deZimrah).

פ"י להיות בחי' שאמר והיה העולם בבחי' ברוך וגילוי שיהיה נמשך התפעלות הלב ממה שאמר והיה העולם כי הוא אמר ויהי ובמאמר א' נברא העולם כו'.

That is: that the level of "who spoke and the world came into being" be in a state of "blessed" and revelation, so that an arousal of the heart be drawn forth from [the fact] that He "spoke and the world came into being"; for "He spoke and it came to be," and "with one utterance the world was created," etc.

4 וכן ברוך הוא שיהיה בחי' הוא בבחינת גילוי בלב שיהיה הכל מתפעל כו' ודרך כלל הם י"ג ברוך כנגד י"ג תקוני דיקנא

Likewise, "Blessed is He": that the level of "He" be in a state of revelation in the heart, so that the heart be stirred, etc. And in general there are thirteen [times] "Blessed," corresponding to the thirteen tikkunei dikna (adornments of the beard),

שהם בחי' שערות פ"י שהם המשכות שנמשכו דרך בחינת שערות עד"מ כמו שער שאינו נוגע אל עצמות ומהות הגוף והראש אלא הוא מותרות.

which are the aspect of hairs. That is, they are flows that were drawn down by way of the aspect of hairs. By way of analogy, it is like hair, which does not touch the essence and being of the body and the head, but is surplus.

כך הנה ההמשכות אלו להיות גילוי בלב האדם הוא דבר שאינו נוגע אל עצמיות ומהות הדבר שממנו נמשך הגילוי שעצמיות הדבר

So too, these flows, to become revelation in a person's heart, are something that does not touch the essence and being of the thing from which the revelation is drawn. For the essence of the thing

שהוא מקור ההמשכה לא ישתנה בשום שינוי או גירעון ותוספת בפעולת ההמשכה בשינוי ההתפעלות והגילוי בלב (ועמ"ש במ"א ע"פ והיה לכם לציצית)

that is the source of the flow does not change by any change, nor by decrease or addition, through the act of drawing down, through the change in the arousal and the revelation in the heart. (See what is written elsewhere on the verse "And it shall be tzitzis for you.")

והנה י"ב ברוך הם בחי' המשכות פרטיות והי"ג הוא הכולל כל המשכות והוא ברוך אתה הוי' אמ"ה
[אלקינו מלך העולם] פ"י שיהיה בחי' הוי' בבחי' גילוי

Now, the twelve [times] "Blessed" are the aspect of particular flows, and the thirteenth is the one that includes all the flows: it is "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world." That is: that the level of Havayah be in a state of revelation,

כאילו הוא לנוכח בחי' אתה להיות אלקינו שיתייחד עלינו שיהא שלנו ממש ובחי' הוי' הוא הכולל כל
הבחי' הפרטיות הנאמרים ב"ב ברוך והוא ראשיתן ועיקרן:

as though He were present [before us], the aspect of "You"; to be "our G-d," that He unite Himself with us, that He be truly ours. And the level of Havayah is what includes all the particular aspects stated in the twelve [times] "Blessed," and it is their beginning and their essence.

5 ב וביאור ענין זה יובן במאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית כי צריך להבין מהו מחדש
והלא כל הימים שוים ויום זה דומה ליום של אתמול.

2. The explanation of this will be understood through the saying, "And in His goodness He renews each day, continually, the work of Creation." For one must understand what "renews" means: are not all days alike, and this day similar to yesterday?

אלא הענין כי יש בחי' שנק' סדר ההשתלשלות מעילה לעילה ויש בחי' שנק' למעלה מדרך סדר
ההשתלשלות.

But the explanation is that there is a level called the order of the chain of descending worlds (seder hishtalshelus), from cause to cause, and there is a level called above the way of the order of hishtalshelus.

מה שהוא בבחינת סדר ההשתלשלות דרך כלל הוא עד"מ כמו אצל האדם שכל ומדות ומחשבה ודבור
שהשכל מוליד המדות ומהם נעשה המחשבה כו'.

What is on the level of the order of hishtalshelus is, in general, by way of analogy, like intellect, emotive attributes (middos), thought and speech in a person: the intellect gives birth to the emotive attributes, and from them thought is formed, etc.

כך הענין בהשתלשלות העולמות וריבוי ירידות המדרגות מעילה לעילה נקרא עד"מ בחי' כי לא מחשבתי מחשבותיכם שיש למעלה ג"כ כביכול בחינת מחשבה

So it is in the chain of descending worlds and the many descents of the levels from cause to cause: by way of analogy, it is called the aspect of "For My thoughts are not your thoughts," for above, too, there is, so to speak, the aspect of thought,

אלא שאינה מחשבה גשמיות כמו אצל האדם ח"ו [חס ושלום] כי מחשבת האדם אינה פועלת כלום מה שאין כן במחשבה שלמעלה נבראו העולמות

except that it is not physical thought as in a person, G-d forbid. For a person's thought accomplishes nothing, whereas through the thought above the worlds were created;

וכן בדבור בדבר ה' שמים נעשו אלא בחינת מחשבה ודבור הוא בחינת גילוי העולמות שיצאו מכאן אל הפועל ומההעלם אל הגילוי כדרך שהמחשבה הוא בחינת

and likewise through speech: "By the word of Havayah the heavens were made." Rather, the level of thought and speech is the level of the revelation of the worlds, which came out from potential to actual and from concealment to revelation, just as thought is the aspect of

גילוי השכל והדבור הוא גילוי המחשב' וכמה בחי' ומיני מדרגות ירידות והשתלשלות במדרגות רבים ועצומים וצמצומים שונים וכולם נק' מחשבה וכמ"ש בזהר דכמה מחשבתין למחשבתין כו'

the revelation of the intellect, and speech is the revelation of thought. And there are many aspects and kinds of levels, descents and chains of descent, through many and mighty levels and various contractions (tzimtzumim), and all of them are called "thought," as it says in the Zohar, "how many thoughts upon thoughts," etc.,

דא מוחא לדא כו' וכן בבחי' דבור והתחלקות רבוי המדרגות האלו הם במלאכים וגם בנשמות שיש מיכאל ואברהם בבחי' מחשבה ויש בבחי' דבור.

"this is the brain to that," etc. So too in the aspect of speech. And the division of these many levels is found in the angels and also in the souls: there is a Michael and an Avraham on the level of thought, and there is [a Michael and an Avraham] on the level of speech.

6 ובחיי מחשבה מעולם שלמטה נקי בחיי דבור לגבי עולם שלמעלה ממנו עד רום המעלות דא מוחא לדא כוי

And the level of thought of a lower world is called the level of speech relative to the world above it, up to the highest heights: “this is the brain to that,” etc.

ובלשון גמרא נקי בתי גוואי ובתי בראי הם בחיי פנימיות ובחיי חיצוניות ופנימיות שלמטה נקרא חיצוניות לגבי שלמעלי [שלמעלה] ממנו ועד"ז כמה ריבוא השתלשלות המדרגות עצמו מספר וכמ"ש היש מספר לגדודיו כוי.

In the language of the Talmud they are called “inner chambers” and “outer chambers,” which are the aspect of the inner dimension (pnimiyus) and the aspect of the outer dimension (chitzoniyus); and the inner dimension of what is below is called the outer dimension relative to what is above it. And in this way there are many myriads of chains of descending levels, beyond number, as it is written, “Is there any number to His legions?” etc.

אך כל זה נקי בחיי השתלשלות בסדר המדרגו שיציאתן מהעלם אל הגילוי הוא שבחיי ומדרגות ההעלם מוציא מה שהיה בכחו בהעלם להיות בבחי גילוי הגם שהכח שבהעלם הוא ביתר שאת ומעלה מבחי הגילוי שנחשב ירידה כוי

But all this is called the aspect of hishtalshelus in the order of the levels, for their emergence from concealment to revelation is that the aspects and levels of concealment bring out what was in their power, in concealment, to be revealed. Although the power in concealment is of greater dignity and superior to the revealed aspect, which is considered a descent, etc.,

מ"מ הרי הכח שבהעלם הוא המקור לבחי הגילוי ויש בכח ההוא בחיי הגילוי כ"כ [כל כך] אלא שהוא בהעלם וכמשל השכל ומדות ומחשבה הנ"ל ובחיי השתלשלות הלזו לא שיך

nevertheless the power in concealment is the source of the revealed aspect, and that power contains the revealed aspect to the same extent, only in concealment, as in the analogy of intellect, emotive attributes and thought mentioned above. And this aspect of hishtalshelus does not apply

אלא בבחי הנאצלים והנבראים כי גבוה מעל גבוה שומר כוי. אבל לגבי המאציל עצמו ית' אין ערוך אליו ית' כלל.

except to the level of the emanated and created beings, for “One higher than the high watches,” etc. But relative to the Emanator Himself, blessed be He, there is no comparison to Him, blessed be He, at all.

7 וא"א להיות בריאות העולמות כלל בדרך ההשתלשלות מעילה לעילה כי אין ערוך נברא לגבי בורא

And it is impossible for the creation of the worlds to come about at all by way of hishtalshelus from cause to cause, for a created being bears no comparison to the Creator,

ית' ואיך יקבלו חיותם מכה עצמותו ומהותו כבי' [כביה] ואיך יתכן להיות בחי' כח עצמותו כבי' [כביה] לצאת מההעלם אל הגילוי להיות מזה כח נברא כו'

blessed be He. How, then, could they receive their life-force (chayus) from the power of His essence and being, so to speak? And how is it possible for the power of His essence, so to speak, to come out from concealment to revelation, so that from it there be a created power, etc.?

כי הוא רם ונשא למעלה עד אין קץ ואי אפשר להיות התהוות נברא אפי' [אפילו] בריבוי השתלשלות אין קץ לפי שאינו בגדר זה של ההש תלשלות [וזהו ענין אנת הוא חד ולא בחושבן שאין ערוך כו']

For He is exalted and lofty, higher without end, and the coming into being of a creation is impossible even through an endless multitude of hishtalshelus, because He is not within this category of hishtalshelus. [And this is the meaning of "You are One, but not in number": that there is no comparison, etc.,

וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לקמן ד"ה ענין ק"ש [קריאת שמע] ובד"ה היום הזה מצוך ובד"ה פתח אליהו] אלא בריאת העולמות הוא ע"י בחי'

as is explained below in the discourse beginning "The matter of the recital of Shema," in the discourse beginning "This day [Havayah your G-d] commands you," and in the discourse beginning "Elijah opened." Rather, the creation of the worlds is through the aspect of

כי ובטובו מחדש שבטובו פי' טוב שלו עצמו דהיינו בחי' עצמותו כבי' [כביה] הרי זה מחדש מעשה בראשית שנעשה חדש ממש מאין ליש וכמ"ש והחכמה מאין תמצא.

"And in His goodness He renews." For "in His goodness" means His own goodness, that is, the aspect of His essence, so to speak: this renews the work of Creation, so that it becomes truly new, from nothing to something, as it is written, "And wisdom is found from nothing (me'ayin)."

שהחכמה הוא בחי' ראשית והיא תמצא מאין בבחי' התחדשות שנעשה דבר חדש מה שלא היה בכח המקור המוציא

For Chochmah (wisdom) is the aspect of "beginning," and it is found from nothing, as a renewal: a new thing comes into being, which was not in the power of the source that brings it forth.

והוא ע"י בחי' יו"ד שהוא בחי' צמצום ואח"כ הו"ה ה"א הוא התפשטות אורך ורוחב ויש ה' עילאה וה' תתאה עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא.

And this is through the aspect of the yud, which is the aspect of contraction (tzimtzum), and afterwards [the letters] hei, vav, hei: the hei is expansion in length and breadth. And there is an upper hei and a lower hei, the hidden world and the revealed world,

8 והוי"ו המחברם כו'. וזהו בחי' הוי"ה שאומרים ברוך אתה הוי"ה שיהי' [שיהיה] בחי' הוי" ב בחי' גילוי שהוא מקורא דכולא דהיינו להיות התפעלות הלב ממה שהוא ית' למעלה מבחי' ההשתלשלות ואין ערוך אליו ית'

and the vav that joins them, etc. And this is the aspect of Havayah, of which we say, "Blessed are You, Havayah": that the aspect of Havayah, which is "the source of all," be revealed; that is, that there be an arousal of the heart from [the fact] that He, blessed be He, is above the level of hishtalshelus, and there is no comparison to Him, blessed be He;

אלא שמהווה כל העולמות בבחי' הוי"ה ע"י בחי' צמצום והתפשטות כו' כנ"ל [וזהו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד.

yet He brings all the worlds into being through the aspect of Havayah, by means of the aspect of contraction and expansion, etc., as mentioned above. [And this is [the meaning of] "Before the world was created, there was He and His Name alone."

הוא היינו מהותו ועצמותו ית' ושמו הוא האור והגילוי שהוא ג"כ א"ס ונק' אא"ס [אור אין סוף] שהיה כלול בעצמותו

"He" is His being and essence, blessed be He; and "His Name" is the light and the revelation, which is also infinite (Ein Sof) and is called the Infinite Light (Or Ein Sof), which was included in His essence;

דהיינו מה שיש ביכולת במהותו ועצמותו כביכול שיומשך ממנו גילוי אור א"ס ויכולת זו נק' שמו ועמ"ש מזה בד"ה קול דודי ובפ' פנחס ד"ה צו את בניי [בני ישראל].

that is, there is the capability in His being and essence, so to speak, that a revelation of the Infinite Light be drawn forth from Him, and this capability is called "His Name." See what is written on this in the discourse beginning "The voice of my beloved," and in Parshas Pinchas, the discourse beginning "Command the children of Israel."]

9 וזהו ואהבת את הוי' אלקיך פי' ואהבת אהבה מלשון אבה והה' הנוספת הוא בחי' הכל הלב שאבה פי'

רצון המוח

And this is [the meaning of] “And you shall love Havayah your G-d.” The explanation: ve’ahavta, ahavah (love), is from the word avah (to be willing), and the added hei is the aspect of the breath (hevel) of the heart; for avah means the will of the mind,

ואהבה הוא רצון הלב ואהבת שיהיה הרצון והתשוקה שכלב להיות הוי' שיהי' [שיהיה] בחי' הוי' עצמו שורה כך להיות אלוה שלך ממש שיתאחד כך בבחי' גילוי

and ahavah is the will of the heart. “And you shall love”: that the will and the longing in the heart be for Havayah to be, that is, for the level of Havayah itself to rest within you, to be truly your G-d, uniting with you in a revealed manner.

וזהו את ה' אלקיך פי' את כמו עת לאהוב בעי"ן לפי שהוא בחי' הגילוי להיות סדר זמנים.

And this is [the meaning of] “es Havayah your G-d”: es is like eis, as in “a time (eis) to love,” [spelled] with an ayin, because it is the aspect of revelation, so as to be an order of times.

שהזמן הוא בחי' נברא שהזמן לא שייך אלא במדת מלכותו ית' מלך מלך וימלוך משא"כ למעלה וכמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל עד.

For time is the aspect of a created thing: time applies only in the attribute of His Malchus (sovereignty), blessed be He, “is King, was King and will reign,” which is not so above. See what is written on this at the end of the discourse beginning “Return, O Israel, unto [Havayah your G-d].”

אלא שבחי' גילוי זה במקורו קודם שבא לידי גילוי הזמן נק' את באלף כמו את בשרו את הטפל לבשרו כך בחי' גילוי במקורו הוא הטפל להעלם

However, this aspect of revelation in its source, before it comes to the revelation of time, is called es with an alef, as in “es besaro” (his flesh): es is what is ancillary to his flesh. So too the aspect of revelation in its source is what is ancillary to the concealment,

כי הוא גילוי כח ההעלם כנ"ל ועמ"ש עוד מענין את הטפל ע"פ וידעת היום והמשכת גילוי בחי' הוי' יהי' [יהיה] בכל לבבך תוך שני לבבות פנימיות וחיצוניות

for it is the revelation of the power of the concealment, as mentioned above; and see further what is written on es as what is ancillary, on the verse “And you shall know this day.” And the drawing down of the revelation of the level of Havayah will be “with all your heart”: within two hearts, the inner (pnimiyus) and the outer (chitzoniyus),

שהם שהם בחי' בתי גוואי ובתי בראי עמ"ש בפ' ראה ע"פ כי תשמע בקול פנימיות הלב הוא התפעלות מבחי' עצמותו ומהותו ית' דלית מחשבה תפיסא כך כלל.

which are the aspect of "inner chambers" and "outer chambers" (see what is written in Parshas Re'eh on the verse "When you listen to the voice"). The inner dimension of the heart is an arousal from the level of His essence and being, blessed be He, [of whom it is said,] "No thought can grasp You at all."

10 וכמ"ש אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד והראת הוא בחי' גילוי בבחי' פנימיות הלב והוא מבחי' האהבה המסותרת שבטבע כל אדם כו'

As it is written, "You have been shown, to know that Havayah is G-d; there is none else." "You have been shown" is the aspect of revelation in the inner dimension (pnimiyus) of the heart, and it comes from the hidden love that is in the nature of every person, etc.,

ורשימו נשאר כל היום אפילו אחר התפלה כו' וחיצוניות הלב הוא שנתפשט האהבה לאכפייא לסט"א ולא הפכא כו' מתחלה לאכפייא

and an impression of it remains all day, even after prayer, etc. And the outer dimension (chitzoniyus) of the heart is that the love spreads out to subdue the sitra achra (the other side) and to transform [it], etc.: first to subdue,

כדכתיב עוצם עיניו מראות ברע וכתיב ולא תתורו אחרי לבבכם שירצה להיות גם הגילוי בחי' הוי' שהנה העולם נקי מלשון העלם שמעלים ומסתיר אור ה' מלהיות בגילוי וצריך לאכפייא כו' ואח"כ לאתהפכא חשוכא לנהורא.

as it is written, "He shuts his eyes from looking upon evil," and it is written, "And you shall not stray after your heart," so that he will want the revelation of the level of Havayah to be there as well. For the world (olam) is so called from the word helem (concealment), because it conceals and hides the light of Havayah from being revealed; and one must subdue, etc., and afterwards transform darkness into light.

פ"י שהכח יסוד האש הטבעי שבנפשו הטבעית להתאוות כל תאוה יתהפך מן החושך של עוה"ז הגשמי להיות מתאוה לדבקה בו ית' כי יסוד האש הוא טבעי בתגבורת החום ועי"ז מתאוה כל תאוה שנמשך אחריו.

That is: the power of the natural element of fire in his natural soul, to desire every desire, will be transformed from the darkness of this physical world to desiring to cleave to Him, blessed be He. For the element of fire is natural, in the intensity of heat, and through this he desires every desire, being drawn after it.

אך כשמסיר החמימות מלמשוך אחרי העוה"ז ע"י שמקרר אצלו תאוות עוה"ז ומאס ברע הנה עי"ז מאליו וממילא יהי' [יהיה] התגבורת החום הטבעי באלהות עמ"ש בפ' שלח בד"ה בפ' נסכים

But when he removes the heat from being drawn after this world, by cooling within himself the desires of this world and despising evil, then through this, of itself and as a matter of course, the natural heat will intensify toward G-dliness; see what is written in Parshas Sh'lach, in the discourse beginning "In the section on libations."

והיינו להיות ואהבת ככל לבכך שיתאוה להיות גילוי בחי' עלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא ולא הפכא חשוכא לנהורא הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בתפלה בבחי' צעקל לכם

And this is [how one comes] to "And you shall love ... with all your heart": that he desire the revelation of the hidden world in the revealed world, and to transform darkness into light. This is through the arousal from below (isarusa dilesata) in prayer, in the manner of "their heart cried out,"

כדכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם להיות ממארי דחושבנא ואז עי"ז רוח איי רוח ואמשיך רוח להיות ברכה והמשכה בגילוי ברוך אתה הוי' כו':

as it is written, "And they cried out to Havayah in their distress," so as to be among the "masters of accounting." And then, through this, "spirit brings spirit and draws down spirit," so that there be blessing and drawing down in revelation: "Blessed are You, Havayah," etc.

11 ג אך ות"ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם. כי הנה לימוד התורה הוא מצות והגית בו יומם ולילה אפילו בדבר

שעדיין אינו יודע אם יוצא ממנו הפסק דין למעשה כגון כל קושיות הגמרא שאינן אליבא דהלכתא

3. However, "and the study of Torah is equal to them all." For the study of Torah is the mitzvah of "And you shall meditate in it day and night," even in a matter from which he does not yet know whether a practical ruling emerges, such as all the questions of the Gemara that do not follow the halachah,

וגם אפילו מי שאינו מבין הפסק דין מתוך הגמרא וגם אפילו בדבר שאינו נוגע למעשה כלל ועמ"ש
מזה בפי אחרי ע"פ כי ביום הזה יכפר

and even one who does not understand the practical ruling from the Gemara, and even in a matter that has no bearing on practice at all; see what is written on this in Parshas Acharei, on the verse "For on this day He shall atone."

והענין כי תלמוד תורה הוא רק המשכה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] וכמ"ש ודברי אשר שמתתי בפיו
והמשכה זו נעשית שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכולה להשיגה

The explanation is that Torah study is solely a drawing down from the arousal from above (isarusa dile'eila), as it is written, "And My words which I have put in your mouth." And this drawing down is brought about not through an arousal from below (isarusa dilesata), for an arousal from below cannot reach it;

רק ע"י לימוד התורה בצירופי אותו הוא ממשיך וכמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו
באמת ואין אמת

only through the study of Torah, in the combinations of its letters, does he draw it down, as it is written, "Havayah is near to all who call upon Him, to all who call upon Him in truth"; and there is no truth

אלא תורה ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי ויכתוב משה כו' שע"י הורה קורא וממשיך בחי' הוי'.

but Torah. See what is written in the explanation on the verse "These are the journeys ... and Moshe wrote," etc., that through the Torah one calls and draws down the level of Havayah.

12 ולכן נקרא קורא בתורה כמ"ש במ"א. וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ודברת
בם כו'

This is why [one who studies] is called korei baTorah, "one who calls in the Torah," as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "And these words, which I (Anochi) command you today, shall be upon your heart, and you shall speak of them," etc.:

שגם הדברים אשר אנכי מי שאנכי מצוך יהי' [יהיה] מאליהם וממילא על לבבך ע"י ודברת בם כי ודברת
מלשון הנהגה והמשכה כמו ידבר עמים לכומר

that even the words which Anochi, "I who I am," commands you will be upon your heart of themselves, as a matter of course, through "and you shall speak (vedibarta) of them." For vedibarta is a term of leading and drawing, as in "He shall lead (yadber) peoples." That is to say,

כי הם בעצמם תדבר ותמשיך בחיי אנכי מי שאנכי שהוא בחיי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שנעשית שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל מפני שהיא למעלה מעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] (ו"ז"ש [וזהו

שכתוב] בפי תרומה)

that "in them," in the words themselves, you shall lead and draw down the level of "I who I am," which is the level of the arousal from above (isarusa dile'eila) that comes about not through an arousal from below (isarusa dilesata) at all, because it is far, far above the arousal from below. (And this is what is written in Parshas Terumah)

(קכ"ח א') אשתדלותא דאורייתא כו' וזהו ענין ותורתך חנני (בתלים קי"ט כ"ט) אתה חוננת' [חוננתני] למדע תורתך והיינו כדלקמן בפי' ואתחנן מתנת חנם.

(128a): "The exertion in Torah," etc. And this is the meaning of "and graciously grant me Your Torah" (in Psalms 119:29): "You have graced us with knowledge of Your Torah." And this is as [explained] below, in the interpretation of "Va'eschanan" as "a free gift."

ועמ"ש בפי' במדבר ענין ומדבר מתנה כי בחי' מדבר הוא כמ"ש במדבר כו' בארץ אשר לא עבר בה איש

And see what is written in Parshas Bamidbar on the subject of "and from the wilderness, a gift." For the aspect of "wilderness" is as it is written, "in the wilderness," etc., "in a land through which no man passed

ולא ישב אדם שם פי' שאין האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] של האדם מגעת שם כלל והיינו כי ענין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הוא כמ"ש כמים הפנים כו'

and where no man (adam) dwelt." That is, man's arousal from below does not reach there at all. For the matter of the arousal from below is as it is written, "As in water, face [to face]," etc.:

כן האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] של לב האדם מעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי' אדם העליון משא"כ בבחי' כי לא אדם הוא אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם

so the arousal from below of a person's heart awakens an arousal from above from the level of the supernal Man (Adam). Whereas at the level of "for He is not a man," the arousal from below does not reach there.

וזהו ולא ישב אדם שם כו' אלא שנמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מצד עצמו בבחי' מתנה והוא ענין המשכה שע"י עסק התורה שנאמר בה וממדבר מתנה כו' וזהו

And this is "and where no man dwelt," etc. Rather, the arousal from above is drawn down of its own accord, as a gift; and this is the drawing down that comes through occupation with Torah, of which it is said, "and from the wilderness, a gift," etc. And this is

כי באור פניך נתת לנו תורת חיים (ועמ"ש בפ' ראה ע"פ אחרי ה' כו' תלכו בענין ובקולו תשמעו ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע גבי שבועות. ובאג"ה [ובאגרת הקודש] בסופו ד"ה דוד זמירות קריית להו)

"for by the light of Your countenance You gave us a Torah of life." (See what is written in Parshas Re'eh on the verse "After Havayah," etc., "you shall walk," on the subject of "and to His voice you shall listen"; and in the discourse beginning "When Israel put 'we will do' before 'we will hear,'" for Shavuot; and in Iggeres HaKodesh, at its end, the discourse beginning "David, You called them songs.")

וזהו אתה החילות להראות את עבדך כי משה קיבל תורה מסיני ושם הוא אתה החילות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד וע' בסד"צ [בספרא דצניעותא] (תרומה קע"ו א') (וברכות כאן אתה החילות כו' אתה התחלת לבוא אצלי כו')

And this is "You have begun to show Your servant": for Moshe received the Torah from Sinai, and there it is "You have begun," the arousal from above alone. And see the Sifra DiTzniusa (Terumah 176a). (And in the [Midrash] Rabbah here: "You have begun," etc.: "You began to come to me," etc.)

וגם לבחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] צריך להיות תחלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שהוא בחי' ב"ק [בת קול] יוצאת מהר חורב כו' הארה מלמעלה להיות הרהורי תשובה כו'.

And even for the arousal from below to bring about an arousal from above, there must first be an arousal from above, which is the aspect of "a heavenly voice goes forth from Mount Chorev," etc., an illumination from above, so that there be thoughts of teshuvah (return), etc.

ועד"ז תקנו חכמים ברכות המצות עובר לעשייתן כי אשר קדשנו במצותיו פי' שע"י המצות שהם בחי'

Along these lines the Sages instituted the blessings over the mitzvos [to be said] before their performance. For "Who has sanctified us with His commandments" means that through the mitzvos, which are the aspect of

אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שנעשים בדב רים גשמים ציצית של צמר ותפילין של קלף סוכה לולב כו' נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] והוא להיות שורה קדושה עליונה.

the arousal from below, done with physical things, tzitzis of wool and tefillin of parchement, sukkah, lulav, etc., an arousal from above comes about, namely, that supernal holiness comes to rest.

אך כדי להיות קדשנו במצותיו וצונו להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] גורם ומעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא ע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תחלה

But for there to be "Who has sanctified us with His commandments and commanded us," so that the arousal from below causes and awakens an arousal from above, this is through an arousal from above first,

שהיא ההארה הבאה מלמעלה להיות בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] שיה"י [שיהיה] ברוך ונמשך בחי גילוי הוי' למטה שע"י אשר קדשנו במצותיו וצונו.

which is the illumination that comes from above so that there be "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world": that the revelation of the level of Havayah be blessed and drawn down below, so that through this [there be] "Who has sanctified us with His commandments and commanded us."

13 ולכן תקנו הברכה קודם המצוה שע"י הברכה היא שנעשית ההמשכה להיות עשיית המצוה באתעדל"ת

[באתערותא דלתתא] גורם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ועמ"ש בד"ה כיום השמע"צ [השמיני עצרת] בענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה

This is why they instituted the blessing before the mitzvah: for it is through the blessing that the drawing down is accomplished, so that the performance of the mitzvah, as an arousal from below, brings about an arousal from above; see what is written in the discourse beginning "On the day of Shemini Atzeres," on the subject of "Great is study, for it leads to action."

וזהו שביקש משה אעברה נא ואראה את הארץ כו' כי ארץ העליונה הוא כנסת ישראל שנק' ארץ חפץ ורצה משה להמשיך בה בחי אתה החילות שהוא בחינת אתערותא דלעילא הנעשית שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]:

And this is what Moshe asked: "Let me cross over, please, and see the land," etc. For the supernal "land" is Knesses Yisrael, which is called "a land of desire," and Moshe wanted to draw down into it the level of "You have begun," which is the level of the arousal from above that comes about not through an arousal from below.

14 ד והנה בחיי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בבחי' זו לא תמשך למטה להיות בבחי' גילוי ממש בשכל והשגת המחשבה ממש כי לית מחשבה תפיסא כך כלל.

4. Now, the arousal from above of this level is not drawn down below so as to be truly revealed in the intellect and in the actual grasp of thought, for "No thought can grasp You at all."

ואינו נתפס כ"א בבחי' ראייה והסתכלות הלב וכמ"ש עיניך יונים דהיינו כשכנ"י [כשכנסת ישראל] היא בבחי' יונתי תמתי שאז היא במדרגה עליונה מא נעלה

It is grasped only in the manner of sight and the gaze of the heart, as it is written, "Your eyes are doves": that is, when Knesses Yisrael is in the state of "my dove, my perfect one," for then she is on a very exalted level,

ואזי היא בבחי' עינים שהוא בחי' הסתכלות לבד שאין המשכה זו נתפסת בגילוי וההתלבשות בהמשכה כ"א הארה בעלמא כענין מ"ש ויצא כברק חצו

and then she is in the aspect of "eyes," which is the aspect of gazing alone; for this drawing down is not grasped in revelation and in being clothed in thought, but is only a mere glimmer, as in what is written, "And His arrow shall go forth like lightning,"

שהוא כעין ברק המבריק במוחו שהוא למעלה מכדי השגתו שאין כח השגת מוחו יכול להכיל.

which is like a flash of lightning that flashes in his mind, which is beyond what he can grasp, for the power of his mind's comprehension cannot contain it.

15 וע"כ אשתומם כשעה חדא ולכן כתיב ואראה את הארץ שרצה משה להמשיך בחי' זו בבחי' ראייה

And therefore "he was astonished for about an hour." And this is why it is written, "and let me see the land": Moshe wanted to draw down this level in the manner of sight.

ואנכה"ג [ואנשי כנסת הגדולה] שתקנו הברכות של המצות להמשיך בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הם הנקי חכמים עיני העדה שהם מבחי' עיניך יונים להמשיך הארה מבחי' רא"י [ראיה] והסתכלות

And the Men of the Great Assembly, who instituted the blessings over the mitzvos in order to draw down the level of the arousal from above (isarusa dile'eila), are those called the Sages, "the eyes of the congregation," who are of the level of "Your eyes are doves," to draw down an illumination from the level of sight and gazing.

(ועמ"ש בד"ה לבכתני גבי באחד מעיניך וע"פ לעשות הישר בעיני ה' וזהו אתה החילות להראת את עבדך דלפי פשוטו אינו מובן מהו לעבדך דייקא והרי גם לכל ישראל הראה הוא ית' כל האותות והמופתים ובמ"ת [ובמתן תורה] פב"פ [פנים בפנים] דבר ה' עמכם כתיב

(See what is written in the discourse beginning "You have captured my heart," on "with one of your eyes," and on the verse "to do what is right in the eyes of Havayah." And this is "You have begun to show Your servant": according to its plain meaning, it is not understood why "Your servant" specifically, since He, blessed be He, also showed all Israel all the signs and wonders, and of the Giving of the Torah it is written, "Face to face Havayah spoke with you."

אלא כי פ"י להראות הוא כמ"ש וירא ראשית לו שמשה זכה לבחי' ראיה הנ"ל שהיא הנמשכת מבחי' אתה החילות כו' כנ"ל וע"כ אעברה נא ואראה את הארץ להמשיך בה ג"כ בחי' ראיה זו כנ"ל)

Rather, "to show" is as it is written, "He saw the first portion for himself": Moshe merited the level of sight mentioned above, which is drawn from the level of "You have begun," etc., as mentioned above. And therefore, "Let me cross over, please, and see the land," to draw into it, too, this level of sight, as mentioned above.)

וכדי להמשיך בחינה זהו הקדים משה ואמר ואתחנן אל הוי' והענין כי הנה בשלמה כשבנה בהמ"ק [בית המקדש] כתיב אשר התחננתי לפני הוי' וכאן כתיב אל הוי'.

And in order to draw down this level, this is why Moshe began by saying, "And I pleaded with Havayah." The explanation: of Shlomo, when he built the Holy Temple, it is written, "with which I pleaded before Havayah," whereas here it is written, "with (el) Havayah."

והענין כי הנה כתיב ה' אל רחום וחנן כו' וכתיב חנון ורחום ה' אך הנה פ"י הוי' אל רחום וחנן שמבחי' הוי' מקור כל ההתהוות נמשכו המדות להיות חנון ורחום.

The explanation is this. It is written, "Havayah, G-d, compassionate and gracious," etc., and it is written, "Gracious and compassionate is Havayah." Now, "Havayah, G-d, compassionate and gracious" means that from the level of Havayah, the source of all coming-into-being, the attributes (middos) are drawn down to be gracious and compassionate.

אבל חנון ורחום ה' פ"י שכדי להיות בחי' הו"י שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו' כל זה הוא מחמת שהוא חנון ורחום כו' כמ"ש במ"א סד"ה שובה ישראל.

But "Gracious and compassionate is Havayah" means that for there to be the level of Havayah, which is the aspect of contraction and expansion, etc., all this is because He is gracious and compassionate, etc., as is explained elsewhere, at the end of the discourse beginning "Return, O Israel."

16 וזהו ואתחנן אל הו"י שהמשכתי מבחי' חנון כדי להיות בחי' הו"י. וזהו שאמרו אין ואתחנן אלא מתנת חנם כו'.

And this is "And I pleaded with Havayah": I drew down from the level of "gracious" so that there be the level of Havayah. And this is what [the Sages] said: "Va'eschanan means nothing but a free gift," etc.

פ"י חנם בלא מצות דהיינו שהמשיך מבחי' גבוה ונעלה מאד למעלה מעלה מבחי' המצות שאין המצות מגיעות שם (ועמ"ש ע"פ ובשביעית יצא לחפשי חנם)

The meaning of "free" (chinam) is without mitzvos: that is, he drew down from a very high and exalted level, far above the level of the mitzvos, which the mitzvos do not reach. (See what is written on the verse "And in the seventh he shall go out free, for nothing.")

שהוא בחי' מדרגת ומעלת מקור אור התורה ושרשה לעילא שהוא בחי' ומדרגת משה שנא' [שנאמר] עליו אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם את דבר ה' כו' שהי' [שהיה] שרש נשמתו מבחי' אנכי מי שאנכי

This is the level and the rank of the source of the light of the Torah and its root above, which is the level and rank of Moshe, of whom it is said, "I (Anochi) stand between Havayah and you, to tell you the word of Havayah," etc.: the root of his soul was from the level of "I who I am."

ולכן היה בו כח להמשיך בחי' הו"י שהוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בעת ההיא פ"י שיהי' [שיהיה] בחי' עלמא דאתכסיא שהוא נק' בשם ההיא להיות בגילוי בבחי' עת לאהוב

Therefore he had the power to draw down the level of Havayah, which is the level of the arousal from above (isarusa dile'eila), "at that time" (ba'eis hahi): that is, that the level of the hidden world, which is called by the name hahi ("that"), be revealed, in the manner of "a time (eis) to love."

(והוא ע"ד מ"ש בזהר פ' שלח) (דף קע"ז א') בפ"י יום ההוא כו' דאחיד סיפא בשירותא וע' מזה ג"כ בפרדס.

(And this is in the manner of what is written in the Zohar, Parshas Sh'lach) (folio 177a), in the interpretation of "that day," etc., which joins the end to the beginning. And see on this also in the Pardes.

והיינו לפי שאתה החילות שכבר התחלת להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד. והנה אז לא נתקיימה בקשה זו שיהי' [שיהיה] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבדה בבחי' גילוי

And this is because "You have begun": You have already begun, so that there be the arousal from above alone. But at that time this request was not fulfilled, that the arousal from above alone be revealed;

אלא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות אתערותא דלתא שעל ידי גילוי אתערותא דלתתא זו יהי' [יהיה] גילוי אתערותא דלעילא.

rather, an arousal from above so that there be an arousal from below (isarusa dilesata), so that through the revelation of this arousal from below there will be a revelation of the arousal from above.

וזו היתה מדריגת יהושע וכל ישראל שנכנסו לארץ וקיימו מצות באתעדל"ע [באתערותא דלתתא] וכן עד"ז הברכות של המצות שהם בחי' אתערותא דלעילא לאתעדל"ע [לאתערותא דלתתא].

And this was the level of Yehoshua and all Israel, who entered the Land and fulfilled mitzvos as an arousal from below; and likewise, along these lines, the blessings over the mitzvos, which are the aspect of an arousal from above for the arousal from below.

אבל לעתיד לבא כתיב כי עין בעין יראו וגוי' (וע' בפ' נשא קל"ז ע"א ק"ל ע"א):

But of the time to come it is written, "For they shall see eye to eye," etc. (And see Parshas Nasso, 137a, 130a.)

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/vaeschanan/1/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok